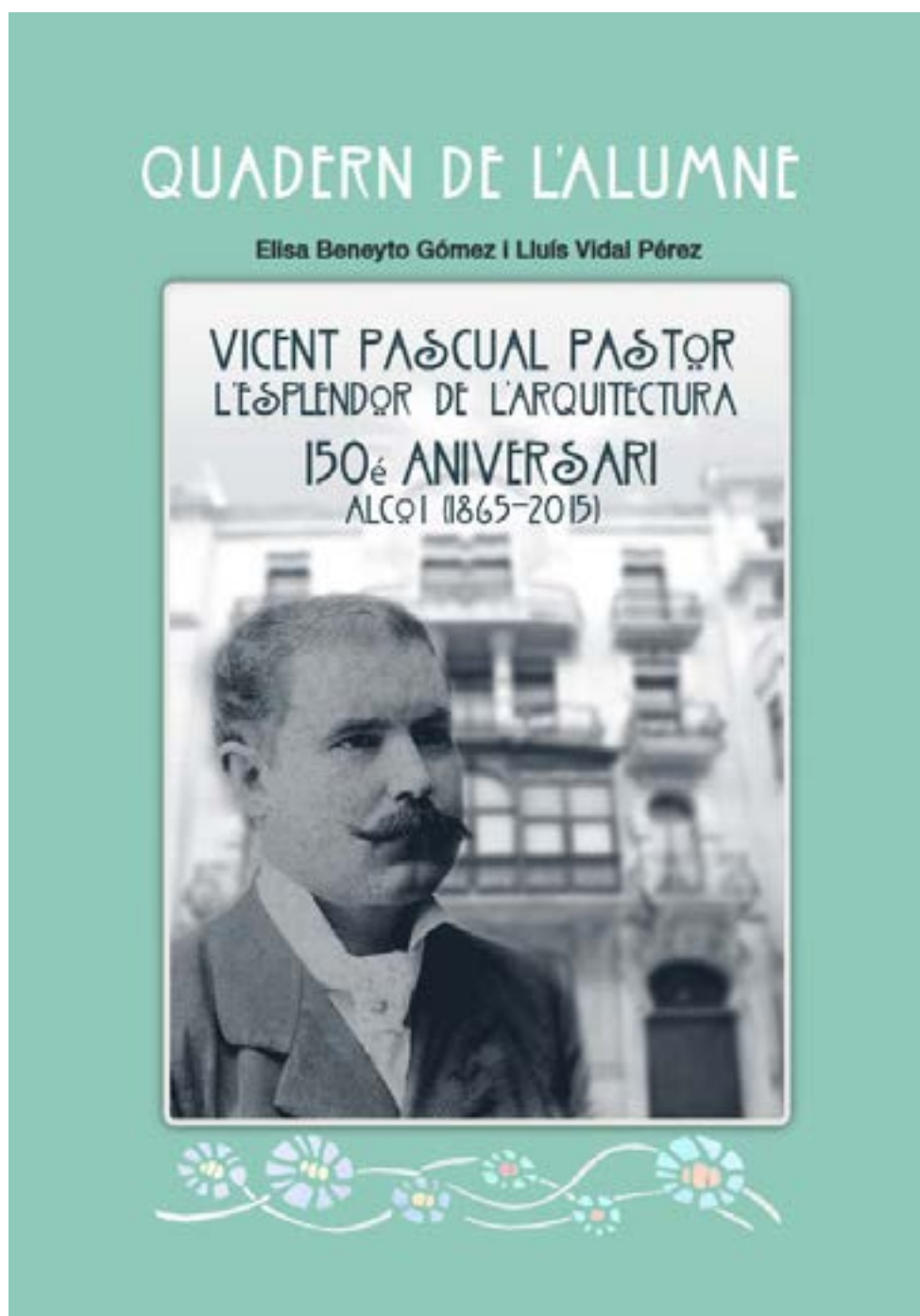

UNITAT DIDÀCTICA “VICENT PASCUAL PASTOR. L’ESPLENDOR DE L’ARQUITECTURA”

Elisa Beneyto Gómez, llicenciada en Història de l’Art.
Lluís Vidal Pérez, llicenciat en Història i en Història de l’Art.
Membres del Centre Alcoià d’Estudis Històrics i Arqueològics (CAEHA)

L'ANY DE VICENT PASCUAL PASTOR

Amb motiu de la commemoració del 150é aniversari del naixement de l'arquitecte alcoià Vicent Pascual Pastor (1865-1941), des del CAEHA i l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament d'Alcoi se li va dedicar, en maig de 2015, el cicle de conferències "Coneixent la nostra història", que va ser acompanyat d'una exposició en la Casa de Cultura, realitzada per la historiadora de l'art Crispina Ruiz i l'arquitecte Juanjo Moya, i d'una unitat didàctica elaborada per altres dos historiadors, Lluís Vidal i Elisa Beneyto. Aquesta unitat volia apropar als joves el coneixement d'aquesta figura i del seu company Timoteu Briet, essencials per a comprendre l'arquitectura modernista de la ciutat.

El cicle de conferències, amb gran acceptació entre el públic alcoià, es va desenvolupar al Círculo Industrial, amb els següents ponents i temàtiques: Jacqueline Charron, "Vicent Pascual: trajectòria vital i professional"; Juan José Moya i Crispina Ruiz, "Vicent Pascual i l'arquitectura social"; i Jorge Doménech Romà i Rafael Silvestre García, "Vicent Pascual i la seua arquitectura modernista". Per a tancar-lo, el CAEHA va organitzar un sopar-homenatge al restaurant El Salt, que va comptar amb l'assistència de descendents de l'arquitecte.

L'exposició complementària, "Vicente Pascual, arquitecto", al Centre Cultural Mario Silvestre d'Alcoi, fou un treball de recerca i investigació elaborat per Crispina Ruiz i Juanjo Moya, especialistes en l'arquitectura modernista alcoiana, que aconseguiren recopilar tota l'obra coneguda de l'arquitecte, tant a Alcoi com a altres indrets de la nostra geografia.

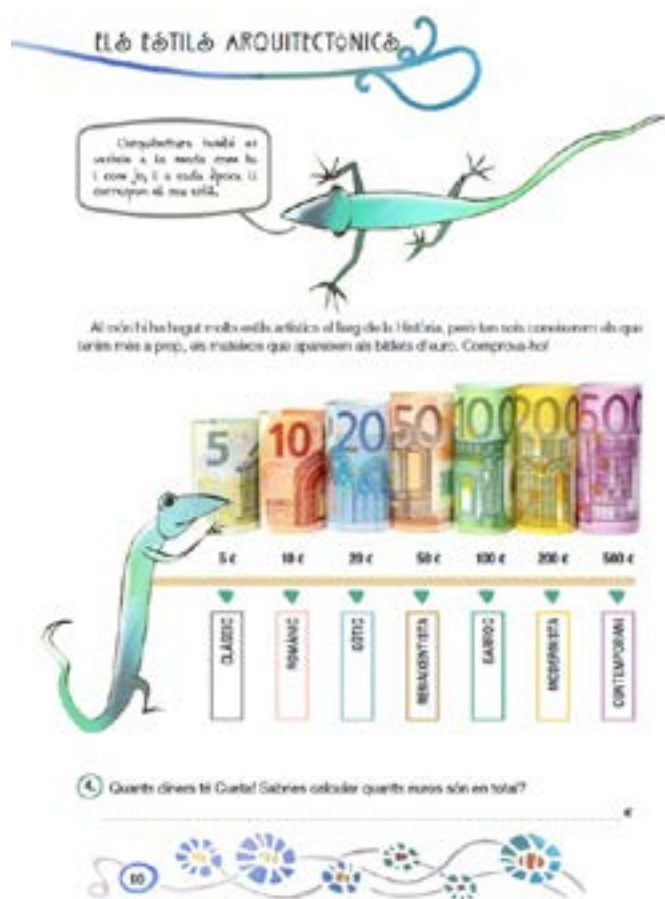
Com què l'exposició es va realitzar amb la vocació de fer-la córrer pels centres educatius de la ciutat, va nàixer la idea de reforçar-la amb una unitat didàctica i la seua corresponent guia per al professorat, que es va encarregar als historiadors i professors de secundària Lluís Vidal i Elisa Beneyto. La simbiosi de tots aquests elements, conferències, exposició i unitat didàctica, va donar els seus fruits, i de fet, la primera edició de la Fira Modernista, l'any 2016, va estar dedicada precisament aquest personatge.

A hores d'ara, creiem convenient rescatar novament aquest treball didàctic, donat que es troba a lliure disposició de qui vulga utilitzar-lo.

LA UNITAT DIDÀCTICA

El projecte didàctic es va gestar per un seguit de persones que creuen necessària la difusió i la divulgació docent de la Història, i tots ells, juntament amb els desenvolupadors de l'exposició, eren membres del CAEHA: el coordinador Josep Lluís Santonja, la il·lustradora Esperança Martínez, i els historiadors i professors Lluís Vidal i Elisa Beneyto, a més de la revisió lingüística de Ximo Victoriano.

La unitat, enfocada dins del treball de les Competències Bàsiques que arreplegava el currículum de l'ensenyament primari i secundari, pretenia ser una ampliació dels conceptes culturals al voltant del Modernisme, que tant ha arrelat, els darrers anys, a la

ciutadania, gràcies a les quatre exitoses edicions de la Fira. Aquesta unitat es complementa, tot facilitant la tasca del professorat prèviament o durant l'eixida de l'aula, amb un itinerari urbà pels edificis més interessants.

El quadern és una eina útil per a facilitar el desenvolupament d'objectius i continguts curriculars bàsics de cada etapa o nivell, aplicables transversalment a diferents àrees d'aprenentatge, segons ho considere oportú el docent, tot atenent, a més, els seus propis criteris de temporalitat.

METODOLOGIA

Com a primer aspecte del desenvolupament, cal una aproximació als coneixements previs de l'alumnat, tant de l'entorn més immediat i de l'època en la qual discorre l'acció, Alcoi en la darrereria del segle XIX i començament del XX, com dels fets vitals i artístics de Vicent Pascual, mitjançant un eix cronològic. D'aquesta manera, el professorat coneixerà el nivell inicial del seu alumnat cap a aquests elements clau i podrà enfocar l'aprenentatge i adaptar-lo a la realitat de l'aula.

Seguidament, passarem a conèixer de més prop el que és l'arquitectura i els estils artístics més destacats del món occidental, així com, finalment, les obres principals que ens aporten informació importantíssima sobre el vessant humà del nostre arquitecte. Així, doncs, traçarem una continuïtat lineal des d'allò més general, el concepte d'arquitectura, fins arribar a allò més concret, la trajectòria vital i les obres més destacades de Vicent Pascual, tot desenvolupant les activitats corresponents.

Les diferents subdivisions del quadern didàctic no estan tancades i es poden treballar amb la temporalització que considere oportuna el docent, així com en l'adaptació a la realitat educativa de l'aula. Tanmateix, cal tenir en compte que mantenen una estructura interna lògica que abasta l'eix temporal i artístic de la vida de Vicent Pascual. És important, doncs, que abans de començar a treballar el material el docent pugui fer comprensibles els enunciats i dubtes que li vagin sorgint en cada moment a l'alumnat. Com a recomanació general, es fomentarà el treball cooperatiu a l'aula, a més de l'eixida de camp per a remarcar les activitats com a mitjà de desenvolupament personal.

També vam deixar la possibilitat, inclosa en el quadern del docent, de treballar amb profunditat el

famós discurs que va pronunciar l'arquitecte en la inauguració de l'Escola d'Arts i Oficis el curs 1899-1900, en el que criticava les dolentes condicions dels habitatges de les classes treballadores en l'Alcoi d'aquell moment.

EL PERSONATGES: VICENT PASCUAL I CUETA

No anem a parlar de qui va ser Vicent Pascual, perquè ens faltaria espai a aquest article i perquè hi ha una àmplia bibliografia al voltant de la seua vida i obra. De qui sí anem a parlar és de Cueta, el personatge creat per a vincular i transmetre aquesta història didàctica als alumnes. Cueta va nàixer de la representació gràfica, per part de la il·lustradora Esperança Martínez, de la sargantana que hi ha a la porta de la

Casa del Pavo, obra de Vicent Pascual. Aquesta sargantana antropomorfa, rep característiques humanes i didàctiques, tot ajudant, cada cop, en l'explicació de conceptes i en el desenvolupament de les activitats proposades. D'aquesta manera, empatitzem els

coneixements que ens interessa adquirisca l'alumne mitjançant la humanització d'aquests. Al cap i a la fi, l'única realitat de la que tenim consciència és que el nostre patrimoni està en mans dels xiquets, el futur de qualsevol societat.

RECURSOS

Tant la unitat didàctica com el quadern del docent s'allotgen al web de l'Arxiu Municipal d'Alcoi, des d'on es poden descarregar, gratuïtament, en format PDF:

<https://www.alcoi.org/es/areas/cultura/biblioteca/>

Unitat Didàctica:

https://www.alcoi.org/export/sites/default/es/areas/cultura/biblioteca/noticias/descarga/Vicent_Pascual_Esplendor_arquitectura_Quadern_alumne.pdf

Guia del Professorat:

https://www.alcoi.org/export/sites/default/es/areas/cultura/biblioteca/noticias/descarga/Vicent_Pascual_Esplendor_arquitectura_Quadern_professor.pdf